

Berger Group

Uniwersytet
Ekonomiczny
w Katowicach

ANALIZA CEN ENERGETYCZNEGO WĘGLA KAMIENNEGO *W POLSCE I NA ŚWIECIE W LATACH 2011-2022*

Mateusz Rybarz

10.10.2022 r.

Plan prezentacji

- Determinanty wpływające na cenę węgla energetycznego na globalnych rynkach
- Ceny węgla na świecie i w Polsce
- Ryzyko na rynku węgla energetycznego
- Finansyzacja rynków towarowych
- Perspektywy rozwoju rynku węgla kamiennego na świecie i w Polsce

Berger Group

Uniwersytet
Ekonomiczny
w Katowicach

Determinanty wpływające na cenę węgla energetycznego na rynkach

Czynniki popytowo-podażowe:

- zużycie węgla energetycznego
- cena energii elektrycznej

Związki cen węgla z innymi nośnikami energii:

- Gdy zmieniają się ceny gazu ziemnego i uranu, zmiany cen węgla będą podążać w tym samym kierunku
- Cena węgla energetycznego spada, gdy wzrośnie zużycie energii z innych źródeł niż węgla
- Badania zależności cenowej gazu ziemnego i węgla w Ameryce Północnej, Europie, Japonii i Korei Południowej wskazują, że cena gazu ziemnego ma wpływ na cenę węgla i wpływ ten jest większy niż wpływ ceny węgla na ceny gazu ziemnego.

Polityka gospodarcza:

- Polityka ograniczania zdolności produkcyjnych powoduje znaczną lukę między podażą a popytem
- Kontrola cen
- Opłaty emisyjne (CO₂, metan)

Czynniki makroekonomiczne:

- Ekstensywny wzrost gospodarczy szczególnie gospodarek wschodzących (wzrost jest osiąganym dzięki zwiększaniu liczby fabryk, uprawianego areału, liczby pracowników, ilości zużywanych surowców)
- Recesje gospodarcze
- Finansyzacja rynków towarowych

Dane wykorzystane do analizy

KONTRAKT TERMINOWY NA WĘGIEL ARA

Odzwierciedla ceny na rynku globalnym

INDEKS PSCMI 1

Odzwierciedla poziom cen (loco kopalnia) miałów energetycznych w sprzedaży do energetyki zawodowej i przemysłowej.

INDEKS PSCMI 2

Odzwierciedla poziom cen (loco kopalnia) miałów energetycznych w sprzedaży do ciepłowni przemysłowych i komunalnych, innych odbiorców przemysłowych i pozostałych odbiorców krajowych.

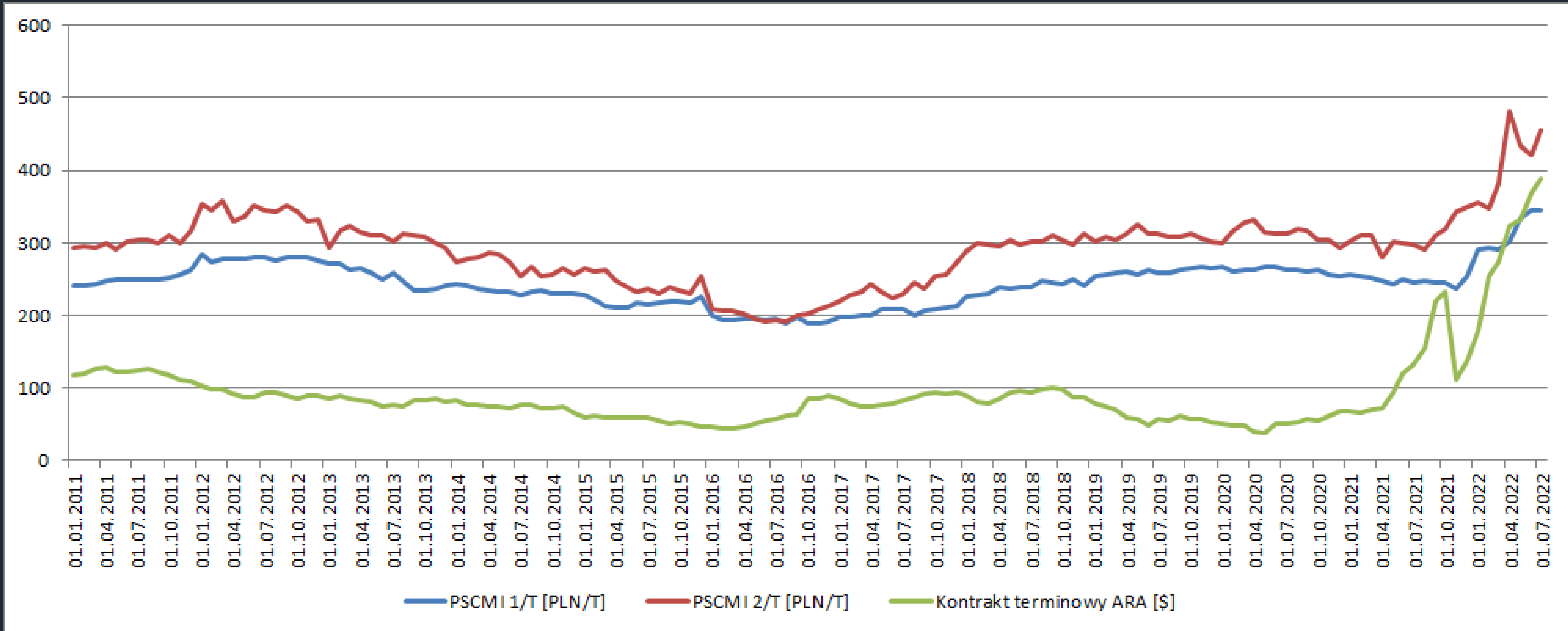

Berger Group

Uniwersytet
Ekonomiczny
w Katowicach

CENY WĘGLA ENERGETYCZNEGO NA ŚWIECIE I W POLSCE

Zmienność jako ryzyko

Według teorii portfelowej im większa jest zmienność stopy zwrotu (lub innej zmiennej ryzyka), tym większe jest ryzyko

Współczynnik zmienności

Współczynnik zmienności jest ilorazem odchylenia standardowego oraz średniej:

$$V = \frac{s}{\bar{x}}$$

Współczynnik zmienności może być wyrażony w procentach. Służy do porównań zmienności cech wyrażonych w różnych jednostkach miar.

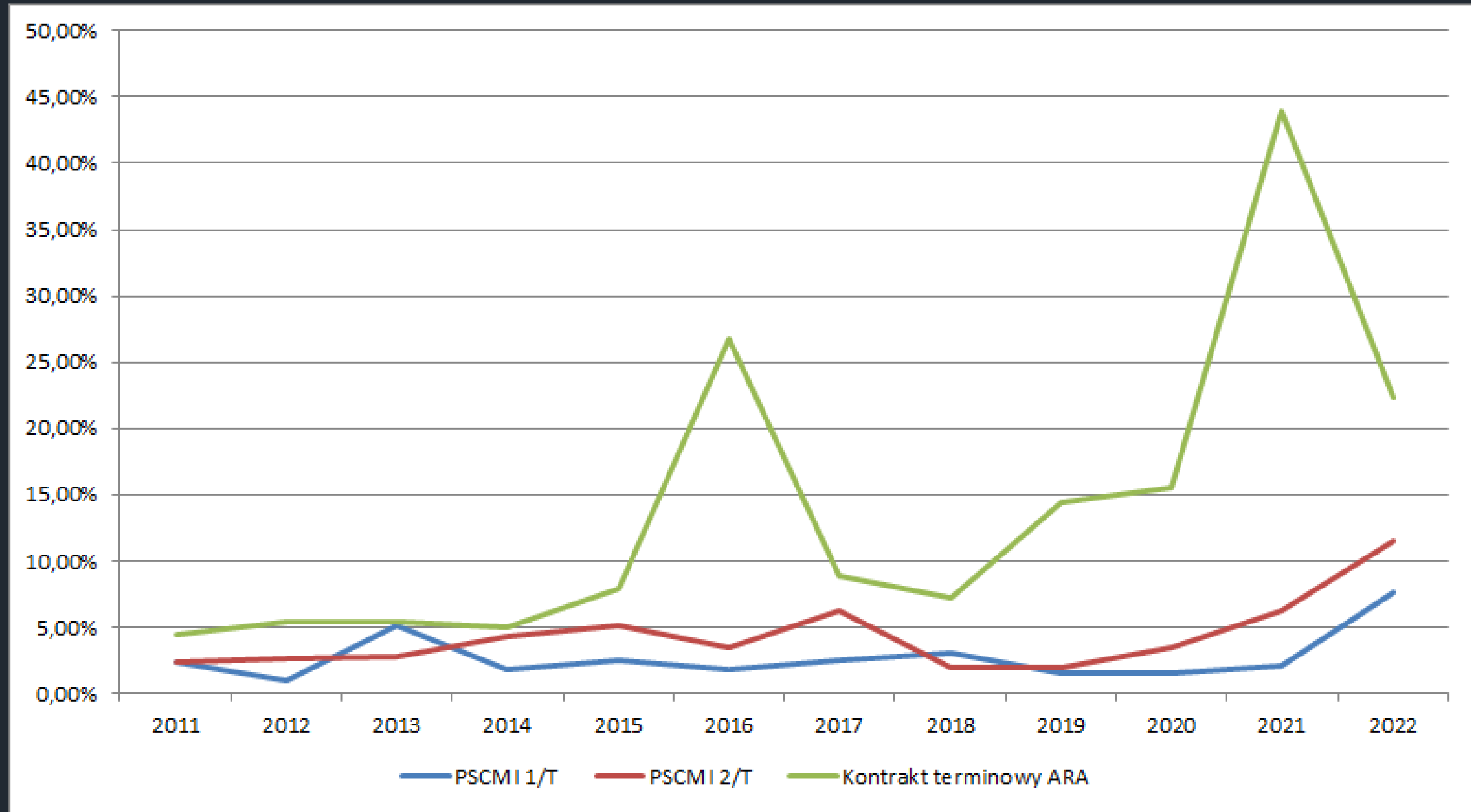
ZA JEGO POMOCĄ MOŻNA OKREŚLIĆ MIARĘ ZRÓŻNICOWANIA OKREŚLONYCH CECH I WŁAŚCIWOŚCI.

UMOWNY PODZIAŁ JEST PRZEDTAWIONY PONIŻEJ:

- < 25 % – MAŁA ZMIENNOŚĆ,
- (25%; 45%) – PRZECIĘTNA ZMIENNOŚĆ,
- (45%; 100%) – SILNA ZMIENNOŚĆ,
- > 100% - BARDZO SILNA ZMIENNOŚĆ.

WSPÓŁCZYNNIK ZMIENNOŚCI DLA WĘGLA ENERGETYCZNEGO

Finansyzacja

ZGODNIE Z DEFINICJĄ PROF. MARKA RATAJCZAKA

Zjawisko redukcji sfery realnej gospodarki (a więc wszelkich aktywności, których skutkiem jest wytwarzanie dóbr i usług zaspokajających potrzeby ludzkie) przez sferę finansów – rozumianą przede wszystkim jako pomnażanie zasobów finansowych bez związku z działaniami na rzecz sfery realnej.

ZGODNIE Z DEFINICJĄ PROF. HA-JOON CHANG'A

Rynek finansowy przestaje być jedynie źródłem kapitału inwestycyjnego, a staje się miejscem generowania zysków poprzez wykorzystanie oczekiwanych stóp zwrotu. Innymi słowy – miejscem spekulacji.

Berger Group

Uniwersytet
Ekonomiczny
w Katowicach

W okresie 2002-2008 wolumen kontraktów towarowych wzrósł o ponad 170%, co wskazuje, że wolumen ten był 20-30 razy większy od fizycznej produkcji surowców

**TESTY EMPIRYCZNE W BADANIACH
PROF. BOGDANA WŁODARCZYKA
I DR MARKA SZTURO WSKAZUJĄ,
ŻE JEŚLI NIEPEWNOŚĆ PROWADZI INWESTORÓW
DO TRANSAKCJI TOWAROWYCH O DUŻEJ
ZMIENNOŚCI CENOWEJ, TOWARY WYKAZUJĄ
ZWIĘKSZONĄ EKSPOZYCJĘ NA CZYNNIKI RYZYKA
ZWIĄZANE
Z WSTRZĄSAMI NA GIEŁDACH
CZYLI:
FINANSJALIZACJA RYNKÓW TOWAROWYCH
WPŁYWA NA ZWIĘKSZONĄ FLUKTUACJĘ CEN
WYBRANYCH TOWARÓW.**

Berger Group

Uniwersytet
Ekonomiczny
w Katowicach

PERSPEKTYWY DLA RYNKU POLSKIEGO

ZUŻYCIE I CENY ENERGII ELEKTRYCZNEJ

Wzrost zużycia i cen energii elektrycznej spowodują dalsze wzrosty cen węgla energetycznego dla krajowych odbiorców.

WZROST CEN GAZU NA RYNKACH

Wzrosty cen gazu i kryzys na rynku gazu będą nasilać wzrosty cen węgla energetycznego.

POLITYKA GOSPODARCZA

Dalsza redukcja wydobycia węgla może spowodować zmniejszoną podaż na rynek krajowy. Redukcja wydobycia powinna być ściśle związana z wielkością zapotrzebowania zgłaszaną przez energetykę krajową.

Berger Group

Uniwersytet
Ekonomiczny
w Katowicach

PERSPEKTYWY DLA RYNKU POLSKIEGO

POLITYCZNE CZYNNIKI ZEWNĘTRZNE

Szczególne znaczenie dla krajowego rynku węgla ma polityka Unii Europejskiej oraz ceny emisji CO2 oraz plany wprowadzenia opłat emisyjnych dla metanu.

FINANSYZACJA RYNKÓW TOWAROWYCH

Postępująca finansyzacja rynków towarowych będzie powodowała większe flktuacje na rynku krajowym węgla energetycznego poprzez oczekiwania cenowe krajowych dostawców.

MOŻLIWA RECESJA GOSPODARCZA

Obecnie występuje duże ryzyko wystąpienia recesji związanej z kryzysem wywołanym poprzez wojnę w Ukrainie.

Berger Group

Uniwersytet
Ekonomiczny
w Katowicach

PERSPEKTYWY DLA RYNKU GLOBALNEGO

ZUŻYCIE I CENY ENERGII ELEKTRYCZNEJ

Wzrost zużycia energii elektrycznej uzyskiwanej z węgla kamiennego szczególnie w krajach rozwijających może utrzymać ceny węgla na wysokim poziomie.

WZROST CEN GAZU NA RYNKACH

Wzrosty cen gazu i kryzys na rynku gazu będą nasilać wzrosty cen węgla energetycznego.

POLITYKA GOSPODARCZA

Dla cen węgla kamiennego szczególne znaczenie ma polityka gospodarcza krajów azjatyckich, szczególnie Chin.

Berger Group

Uniwersytet
Ekonomiczny
w Katowicach

PERSPEKTYWY DLA RYNKU GLOBALNEGO

WZROST GOSPODARCZY GOSPODAREK WSCHODZĄCYCH

Rozwój gospodarczy w gospodarkach wschodzących szczególnie w krajach azjatyckich i afrykańskich może spowodować wzrost popytu na węgiel energetyczny. Dzięki czemu zmniejszony popyt ze strony państw rozwiniętych zostanie zastąpiony rosnącym popytem gospodarek wschodzących.

FINANSYZACJA RYNKÓW TOWAROWYCH

Postępująca finansyzacja rynków towarowych będzie powodowała większe fluktuacje na rynku globalnym węgla energetycznego.

MOŻLIWA RECESJA GOSPODARCZA

Wraz z wystąpieniem globalnego załamania gospodarczego cena węgla na światowych rynkach powinna spaść.

Berger Group

Uniwersytet
Ekonomiczny
w Katowicach

Podsumowanie

Berger Group

Uniwersytet
Ekonomiczny
w Katowicach

POLSKI RYNEK WĘGLOWY JEST STABILNIEJSZY NIŻ ŚWIATOWY
PONIEWAŻ ZAMKNIĘTY JEST NA SPEKULACJE NA RYNKACH
FINANSOWYCH CO WIDAĆ PORÓWNUJĄC CENY NA RYNKACH
GLOBALNYCH I POLSKIE INDEKSY CENOWE

POLSKI RYNEK WĘGLA JEST RYNKIEM PERYFERYJNYM PRZEZ CO NIE
JEST NARAŻONY NARAŻONY W DUŻYM STOPNIU NA WAHANIA
WYSTĘPUJĄCE NA RYNKACH ŚWIATOWYCH

ŚWIATOWE RYNKI WĘGLA MOGĄ CZEKAĆ JESZCZE WIĘKSZE WAHANIA
CENOWE W ZWIĄZKU Z POSTĘPUJĄCĄ FINANSYZACJĄ RYNKÓW
TOWAROWYCH

Berger Group

Uniwersytet
Ekonomiczny
w Katowicach

Dziękuję za uwagę

W razie jakichkolwiek
pytań lub wątpliwości
zapraszam do
kontaktu

ADRES E-MAIL

m.rybarz@exmeberger.pl
mateusz.rybarz@edu.uekat.pl

TELEFON

(+48) 798-379-621

Berger Group

Uniwersytet
Ekonomiczny
w Katowicach

Bibliografia

- Boido, C. (2013). Investing in Commodities. W *Alternative Investments* (s. 363–380). John Wiley & Sons, Ltd. <https://doi.org/10.1002/9781118656501.ch18>
- Boido, C., & Fasano, A. (2009). *Alternative Assets: A Comparison between Commodities and Traditional Asset Classes*.
- Bojańczyk, M. (2013). Od niestabilności do ryzyka – analiza zmienności historycznej indeksów giełdowych. *Kwartalnik Nauk o Przedsiębiorstwie*, 29(4), Art. 4.
- Cheng, I.-H., & Xiong, W. (2014). Financialization of Commodity Markets. *Annual Review of Financial Economics*, 6(1), 419–441.
- Grudziński, Z. (2014). Zmienność cen węgla krajowego na tle rynków światowych i wybranych wskaźników gospodarczych. *Polityka Energetyczna*, 17(z. 4), 37–50.
- Khan, K., Su, C.-W., & Rehman, A. U. (2021). Do multiple bubbles exist in coal price? *Resources Policy*, 73, 102232. <https://doi.org/10.1016/j.resourpol.2021.102232>

Kubińska, E., & Markiewicz, Ł. (2012). Pomiar ryzyka jako wyzwanie dla współczesnych finansów. *Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska. Sectio H. Oeconomia*, 46(nr 1), 75–83.

Lawrence, A. (2021). Reconceptualizing contemporary energy markets. *Competition & Change*, 25(5), 631–650. <https://doi.org/10.1177/10245294211011308>

Silvennoinen, A., & Thorp, S. (2013). Financialization, crisis and commodity correlation dynamics. *Journal of International Financial Markets, Institutions and Money*, 24, 42–65. <https://doi.org/10.1016/j.intfin.2012.11.007>

Sirucek, M., & Křen, L. (2015). Application of Markowitz Portfolio Theory by Building Optimal Portfolio on the US Stock Market. *Acta Universitatis Agriculturae et Silviculturae Mendelianae Brunensis*, 63, 151–154. <https://doi.org/10.11118/actaun201563041375>

Sribna, Y., Trokhymets, O., Nosatov, I., & Kriukova, I. (2019). The globalization of the world coal market – contradictions and trends. *E3S Web of Conferences*, 123, 01044. <https://doi.org/10.1051/e3sconf/201912301044>

Stala-Szlugaj, K., & Grudziński, Z. (2019). Rosja na międzynarodowym rynku węgla energetycznego a eksport do Polski. Zeszyty Naukowe Instytutu Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią PAN, nr 108. <https://doi.org/10.24425/znigsme.2019.130172>

Szafranek, K. (2015). Financialisation of the commodity markets. Conclusions from the VARX DCC GARCH. W NBP Working Papers (Nr 213; NBP Working Papers). Narodowy Bank Polski, Economic Research Department. <https://ideas.repec.org/p/nbp/nbpmis/213.html>

Włodarczyk, B., & Szturo, M. (2018). Financialization of Commodity Markets. W K. Jajuga, H. Locarek-Junge, & L. T. Orłowski (Red.), Contemporary Trends and Challenges in Finance (s. 99–108). Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-319-76228-9_10

Xiong, W. (2014). The Financialization of Commodity Markets. NBER. <https://www.nber.org/reporter/2014number2/financialization-commodity-markets>

Zhu, S., Chi, Y., Gao, K., Chen, Y., & Peng, R. (2022). Analysis of Influencing Factors of Thermal Coal Price. Energies, 15(15), Art. 15. <https://doi.org/10.3390/en15155652>